

ပင်လယ်မြက်ဆိုင်ရာပေါ်လစီအနှစ်ချုပ်၊ မြန်မာ

ဇူလိုင်၊ ၂၀၁၅

ပင်လယ်မြက်ခင်းများသည် ရေဝက်၊ ပင်လယ်လိပ်နှင့် ပင်လယ်ငါးများအတွက် အရေးပါသော နေထိုင်ကျက်စား ခိုလှုံရာ နေရာဖြစ်သည့်အပြင် လူသားများအတွက် စီးပွားရေးအရနှင့် နေ့စဉ်စားသုံးရန်အရေးပါသော ပင်လယ်ငါးသယံဇာတများ နှင့် ပင်လယ်နေကျောရိုးမဲ့သတ္တဝါများ၏ သားပေါက်ရာနှင့် သားပေါက်များ နေထိုင်ကျက်စားရာ နေရာများဖြစ်ပါသည်။ ပင်လယ်မြက်များသည် ရေသတ္တဝါများအတွက် အရေးပါသော အောက်စီဂျင်ထုတ်ပေးရာ အဓိကနေရာတစ်နေရာ ဖြစ်သည့်အပြင် ကာဘွန်စုပ်ယူရာ အရေးပါသော နေရာလည်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ကမ်းခြေဒေသများရှိမြေသားများကို တည်ငြိမ်အောင်ထိန်းပေးနိုင်ခြင်းကြောင့် ကမ်းခြေရေတိုက်စားမှုပြဿနာကိုထိန်းပေးရန်အတွက်လည်း အရေးပါပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိပင်လယ်မြက်ပျံ့နှံ့နေမှု

မြန်မာနိုင်ငံတွင် *Syringodium isoetifolium*, *Cymodocea rotundata*, *C. serrulata*, *Cymodocea* sp., *Halodule uninervis*, *H. pinifolia*, *Enhalus acoroides*, *Thalassia hemprichii*, *Halophila beccarii* (IUCN Red List: Vulnerable), *H. decipiens*, *H. ovalis*, *H. major* အပါအဝင် ပင်လယ်မြက်မျိုးစိတ် (၁၂)မျိုး တွေ့ရှိရပါသည်။ လေ့လာမှုများအရ ပင်လယ်မြက်အများဆုံးတွေ့ရှိရသောဒေသများမှာ တနင်္သာရီကမ်းရိုးတန်းဒေသတွင် ဇာဒက်ငယ်ကျွန်း(အရှေ့) နှင့် ပလောကာကြမ်း(ဇေလုံ)ကျွန်း၊ ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းဒေသတွင် မန်ကျည်းနှင့် ဖိုးထောင်ချိုင် တို့ဖြစ်ပါသည်။ ပင်လယ်မြက်ခင်းများ၏အရေအတွက်မှာ လျော့နည်းလာနေပြီဖြစ်သော်လည်း IUCN Red List အရ မျိုးစိတ် (၁)မျိုးတည်းသာ Vulnerable အဆင့်တွင်ရှိပြီး ကျန်မျိုးစိတ်များမှာ Least Concern အဆင့်တွင်သာ သတ်မှတ်ထားပါသည်။

မြန်မာ့ပင်လယ်မြက်ခင်းများအားအန္တရာယ်ချိန်းခြောက်မှုများ

- မြို့ပြများမှ စွန့်ထုတ်ပစ်သောရေဆိုးများ၊ စက်မှုရုံများမှ စွန့်ထုတ်သော အန္တရာယ်ရှိသည့် အညစ်အကြေးများနှင့် စွန့်ပစ်စက်သုံးဆီများသည် သဘာဝပင်လယ်မြက်ခင်းများကို လွန်စွာအန္တရာယ်ချိန်းခြောက်နေပါသည်။
- ပင်လယ်မြက်ခင်းများတွင်နေထိုင်ကျက်စားသော ပုစွန်နှင့် အခြားသတ္တဝါများကို အဓိကရည်ရွယ်၍ဖမ်းဆီးသည့် ကြမ်းပြင်ဒရွတ်ဆွဲပိုက်လှေများသည် သဘာဝပင်လယ်မြက်ခင်းများကို လွန်စွာအန္တရာယ်ချိန်းခြောက်နေပါသည်။ ထို့အပြင် သွယ်ပိုက်၍ခြမ်းခြောက်နေသောအချက်မှာ ဤကဲ့သို့ဖမ်းဆီးမှုကြောင့် အနည်ကျမှုပိုများလာကာ ပင်လယ်မြက်ပေါက်သောအောက်ခြေကြမ်းပြင်များ ခြောမွေလာပြီး ပင်လယ်မြက်များကောင်းစွာ မပေါက်နိုင်တော့ချေ။

- မြိတ်ကျွန်းစုဒေသတွင်ပြုလုပ်နေသော သဲသောင်တူးခြင်းလုပ်ငန်းကြောင့် သွယ်ဝိုက်၍ခြိမ်းခြောက်နေသောအချက်မှာ ရေပိုမိုနောက်ကျလာပြီး ပင်လယ်မြက်များအတွက် အလင်းရောင်ရရှိမှုနည်းလာကာ အလင်းရောင်အသုံးပြု၍ အစာချက်လုပ်နိုင်အား နည်းလာစေပါသည်။

စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာလုပ်ဆောင်ရန်အကြံပြုချက်များ

ဤပေါ်လစီ၏အခြေခံအဖြစ် ပင်လယ်မြက်ခင်းများကို သေချာစွာထိန်းသိမ်းသွားရန်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသူများအတွက် ပင်လယ်မြက်စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ ထိန်းသိမ်းရေးအစီအစဉ်များစီစဉ်နိုင်ရန်လမ်းညွှန်အဖြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များကို စာရင်းပြုစုထားပါသည်။

- ၁။ ရခိုင်နှင့် တနင်္သာရီကမ်းရိုးတမ်းဒေသရှိ အဓိကပင်လယ်မြက်ခင်းများရှိရာနေရာများကို အဏ္ဏဝါကာကွယ်ရေပြင် (Marine Protected Area) များတည်ထောင်ကာ ပိုမို၍ကျယ်ပြန့်သော ဒေသလုံးဆိုင်ရာထိန်းသိမ်းရေးအစီအစဉ်နှင့် ချိတ်ဆက်ရေး၊
- ၂။ ပင်လယ်မြက်ဂေဟစနစ်ကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာမှပံ့ပိုးမှုများကို လက်ခံရန်နှင့် ဒေသတွင်းအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး၊
- ၃။ နိုင်ငံအတွင်းနှင့် ဒေသအတွင်းပြုလုပ်သော ပင်လယ်မြက်ဂေဟစနစ်၏လုပ်ဆောင်မှုနှင့် တန်ဖိုးများဆိုင်ရာ သုတေသနရလဒ်များကို ဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ နိုင်ငံအတွင်းနှင့် ဒေသလုံးဆိုင်ရာ ပင်လယ်မြက်ဂေဟစနစ်ကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန်အတွက် ဂေဟစနစ်ကွန်ယက်နှင့် စင်္ကြံများတည်ထောင်ရေး၊
- ၄။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တက္ကသိုလ်များသို့ ပြည်သူလူထုအခြေပြု ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများအတွက် အရည်အသွေးမြှင့်တင်ခြင်းဆိုင်ရာသင်တန်းများ ပို့ချပေးခြင်းအပါအဝင် ငွေကြေးနှင့် နည်းပညာ ထောက်ပံ့ပေးရေး၊
- ၅။ ပြည်သူလူထုအား ပင်လယ်မြက်ခင်းများ၏အရေးပါမှုကိုသိရှိစေရန်နှင့် ဗဟုသုတပိုမိုရစေရန်အတွက် ပေါ်လစီနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသူများ၊ ရေလုပ်သားများ၊ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ပင်လယ်မြက်ခင်းရှိရာဒေသများတွင် လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်နေသောသူများအားရည်ရွယ်ပြီး နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ပညာပေးအစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ပေးရေး၊
- ၆။ ပင်လယ်မြက်ဂေဟစနစ်ကျင့်ရှိ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ လျှော့ကျမှုကိုဖြစ်စေသော ပြင်ပမှမျိုးစိတ်သစ်များဝင်ရောက်လာမှုကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ၊ ဒေသလုံးဆိုင်ရာနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများကို မြှင့်တင်ပေးရေး၊ ဤအစီအစဉ်တွင် ပြင်ပမှမျိုးစိတ်သစ်များဝင်ရောက်လာခြင်းကို တားဆီးရန်အတွက် ထိရောက်သော အစီအစဉ်များ စီစဉ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။
- ၇။ ပင်လယ်မြက်ခင်းများကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် ပင်လယ်ကမ်းခြေဒေသများနှင့် အဏ္ဏဝါရေပြင်များ၏ ရေအရည်အသွေးပုံမှန်စစ်ဆေးရေးနှင့် အထူးစီးပွားရေးရုံးများမှ စွန့်ထုတ်သော အန္တရာယ်ရှိသည့် အညစ်အကြေးများကြောင့် ရေညစ်ညမ်းမှုကို ထိရောက်စွာတားဆီးရေးအတွက် ထိရောက်သော ဥပဒေမူဘောင်များနှင့် လေ့လာစောင့်ကြည့်ရေးစနစ်များရေးဆွဲရေး၊
- ၈။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များ၏ ပင်လယ်ကမ်းခြေဒေသဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များတွင် ပင်လယ်မြက်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များ ပါဝင်စေရေး၊

- ၉။ ပင်လယ်မြက်များ၏ ငါးလုပ်ငန်းအပေါ်အရေးပါမှုကို အထူးပြု၍လေ့လာရန်နှင့် ဂေဟဝန်ဆောင်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ပေးမှုများကိုလေ့လာရန်အပါအဝင် ပင်လယ်မြက် ရေရှည်လေ့လာရေးဆိုင်ရာအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲရေး၊
- ၁၀။ လက်တွေ့မြေပြင်လေ့လာရေးနှင့် ဂြိုဟ်တုခါတ်ပုံများမှတစ်ဆင့်လေ့လာရေးများ အပါအဝင် မြန်မာ့ပင်လယ်ကမ်းရိုးတမ်းတစ်လျှောက်ရှိ ပင်လယ်မြက်ခင်းဂေဟစနစ်များအခြေအနေကို ပုံမှန်လေ့လာရေး၊
- ၁၁။ ရာသီတုပြောင်းလဲမှုကြောင့် ပင်လယ်မြက်ဂေဟစနစ်များပျက်စီးလာစေပြီး ဒေသခံပြည်သူလူထုအတွက် စားနပ်ရိက္ခာပြဿနာကိုဖြစ်စေနိုင်သဖြင့် ပင်လယ်မြက်ခင်းများတွင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကြောင့်ဖြစ်နိုင်သော အခြေအနေများကို လေ့လာဆန်းစစ်ရေး၊